

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ยุทธศาสตร์และการแก้ปัญหาการจัดการการใช้พลังงาน และการผลิตพลังงาน

รศ.สุพจน์ ชววิวัฒน์

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ยุทธศาสตร์พลังงานของประเทศไทยเท่าที่ผ่านมาเน้น ส่วนใหญ่แล้วยุทธศาสตร์พลังงานของไทย จะเน้นหนักไปทางด้านของการจัดการทางด้านอุปทานมากกว่าอุปสงค์โดยที่ยุทธศาสตร์ในรูปแบบของสาย ลักษณะอักษรนั้นก็มีแนวทางและแนวคิดที่เป็นมาตรฐานเดียวกับต่างประเทศอื่นๆ ทั้งนี้ยุทธศาสตร์ พลังงานทางด้านอุปทานที่ดูเหมือนจะมีการปฏิบัติที่ได้ผลอย่างจริงจังก็คือ การคิดค้นพลังงานทดแทนที่มี ส่วนผสมของพลังงานจากฟอสซิลที่ลดลง ดังเช่น การที่มีการนำน้ำมันแก๊สโซลีน ที่เป็น E 10 และ E20 หรือพลังงานจากแอมทเธอนอลมาใช้แทนน้ำมันเบนซินเพื่อเติมในรถยนต์ ส่วนยุทธศาสตร์การจัดการ ทางด้านอุปทานอื่นๆ เช่น การใช้พลังงานหมุนเวียน และการใช้พลังงานจากแหล่งอื่นๆ อันได้แก่ พลังงานจากถ่านหิน พลังงานน้ำ พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม และ พลังงานนิวเคลียร์ นั้นยังมี น้อยหรือแทบจะไม่มีเลยโดยเฉพาะพลังงานจากแหล่งพลังงานสามแหล่งสุดท้ายข้างต้น

ทั้งนี้จากการเลือกศึกษาแผนยุทธศาสตร์พลังงานของประเทศที่ประสบความสำเร็จในการใช้แผน ยุทธศาสตร์ในการจัดการกับการใช้พลังงานของประเทศ โดยใช้หลักเกณฑ์การพิจารณาจากตัวเลขการใช้ พลังงานที่ก่อให้เกิดผลตอบแทนทางรายได้ประชาชาติสูงที่สุด ก็ปรากฏว่า ประเทศเยอรมันนี และ ประเทศญี่ปุ่น เป็นสองประเทศที่มีตัวเลขดังกล่าวสูงที่สุด จึงถูกเลือกให้เป็นประเทศที่ประเทศไทยน่าจะ ใช้เป็นตัวอย่างในการวางแผนยุทธศาสตร์พลังงานของประเทศไทย

นอกจากนี้เมื่อผู้วิจัยได้มีการพิจารณาประเทศในกลุ่มสแกนดิเนเวีย ซึ่งมีได้ถูกนำมาพิจารณาด้วย หลักเกณฑ์ข้างต้น แต่เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าเป็นกลุ่มประเทศที่ประสบความสำเร็จในการวางแผน ยุทธศาสตร์พลังงานกลุ่มประเทศหนึ่ง ก็ประจักษ์ชัดว่าประเทศสวีเดนเป็นประเทศที่มีความโดดเด่นอย่าง ที่สุดสำหรับการจัดการในเรื่องของการใช้พลังงานในกลุ่มประเทศนี้ จนถึงกับได้รับรางวัลหนึ่งในการ จัดการด้านพลังงานภายในกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย ฉะนั้นประเทศสวีเดนจึงเป็นอีกประเทศที่ถูกหยิบ ยกขึ้นมาเป็นตัวอย่างสำหรับประเทศไทยในกรณีการเสนอแนะยุทธศาสตร์พลังงานของประเทศไทยนี้

โดยทางด้านอุปทานนั้นประเทศไทยน่าจะมีการดำเนินการอย่างจริงจังให้มากขึ้นในเรื่องของ การพลังงานหมุนเวียนและพลังงานลม โดยดูแบบอย่างยุทธศาสตร์จากประเทศเยอรมันดังที่ได้มีการกล่าว ในรายละเอียดในการศึกษานี้ เพราะเป็นยุทธศาสตร์ที่นอกจากจะก่อให้เกิดแหล่งพลังงานที่มากขึ้นแล้ว ยังเป็นยุทธศาสตร์ที่ก่อให้เกิดการจ้างงานด้วย นอกจากนี้ข้อจำกัดในเรื่องของที่ดินที่จะต้องใช้เป็นที่ตั้ง ของสถานีผลิตพลังงานเหล่านี้ในกรณีของประเทศไทยนี้ก็น่าจะมีปัญหาที่น้อยกว่ากรณีของประเทศ

เยอรมันมีมาก นอกจากนี้ประเทศไทยก็น่าที่จะมียุทธศาสตร์ในการพัฒนาการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ ตามที่อยู่อาศัยในครัวเรือนต่างๆ ดังเช่นตัวอย่างของประเทศญี่ปุ่น โดยการขอความร่วมมือจากบริษัท พัฒนาอสังหาริมทรัพย์ต่างๆหรืออาจให้การสนับสนุนทางการเงินหรือภาษีเพื่อจูงใจให้บริษัทต่างๆหรือ ครัวเรือนต่างๆได้หันมาสร้างระบบการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ตามที่อยู่อาศัยและสำนักงานต่างๆให้มากขึ้น ดังเช่นตัวอย่างการร่วมมือกันระหว่างกันที่เกิดขึ้นในประเทศสวีเดน ดังที่ได้กล่าวในกรณีของประเทศ สวีเดน

สำหรับทางด้านอุปสงค์นั้นประเทศไทยน่าที่จะมีการดำเนินการในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้พลังงานของประชาชนในชาติให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยเฉพาะการใช้พลังงานเพื่อการขนส่งและการเดินทาง ซึ่งนับว่าเป็นกิจกรรมที่มีการใช้พลังงานมากที่สุดโดยสร้างให้เกิดความสมัครใจขึ้นแก่ประชาชนในการให้ความร่วมมือในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังกล่าว ทั้งนี้โดยศึกษาจากกรณีของการดำเนินการในเรื่อง โครงการ Congestion Charging Trial หรือ โครงการเก็บค่าผ่านทางดังที่ได้มีการดำเนินการในประเทศสวีเดน ที่มีการจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานอย่างครบถ้วนก่อนการดำเนินโครงการทดลอง และมีการติดตามผลลัพธ์ของการทดลองโครงการอย่างใกล้ชิด ตลอดจนมีการทำสื่อประชาสัมพันธ์ที่เข้าใจได้ง่ายๆสู่สาธารณชนถึงผลลัพธ์ของการลดลงของความคับคั่งของการจราจรในช่วงของการทดลอง อย่างแพร่หลาย เพื่อให้ประชาชนทุกคนได้ตระหนักถึงผลประโยชน์ที่ได้รับจากการให้ความร่วมมือในโครงการนี้ จนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้ยานพาหนะในการเดินทางมาเป็นการใช้การขนส่งมวลชนด้วยความสมัครใจ ทั้งนี้การดำเนินการดังกล่าวนี้มีใช่เป็นสิ่งที่ยากเกินกว่าที่จะเกิดขึ้นได้ในสังคมไทยแต่อย่างใด เพราะคนไทยก็เคยได้มีการให้ความร่วมมือกันทั้งประเทศในการประหยัดพลังงานในช่วงรัฐบาลท่านพลเอกเปรมมาแล้ว ขอเพียงแต่ให้รัฐบาลเป็นเจ้าภาพในการดำเนินการอย่างจริงจังและทำการประชาสัมพันธ์ถึงผลประโยชน์ที่ชาติและประชาชนแต่ละคนได้รับที่ชัดเจน ต่อเนื่อง และจริงจัง ตลอดจนประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจง่ายและทั่วถึงเท่านั้น